Raport z analizy potencjału turystycznego powiatu krośnieńskiego

Olga Mądrzak
o.madrzak@wnb.uz.zgora.pl
Uniwersytet Zielonogórski

Abstrakt: Analiza potencjału turystycznego powiatu krośnieńskiego została oparta na metodzie A. Mikos von Rohrscheidt'a opublikowanej w monografii *Turystyka kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy"* (A. Mikos von Rohrscheidt, 2016). Uwzględnia ona potencjalne cele turystyki kulturowej w powiecie (mikroregionie), pozostałą ofertę czasu wolnego oraz inne czynniki wpływające na turystykę kulturową, infrastrukturę turystyczną, gastronomiczną, noclegową i komunikacyjną. Waloryzację przeprowadzono metodą bonitacji punktowej według odpowiednio dobranych kryteriów oceny, odpowiadającymi skali popularności danej grupy atrakcji i typu wypraw kulturowych.
Słowa kluczowe: rekreacja, turystyka, Krosno Odrzańskie, Gubin, powiat krośnieński, lubuskie

Dane dotyczące przebiegu badania

Obszar badania: powiat krośnieński
Lokalizacja: województwo lubuskie
Zasięg: mikroregion
Metodologia: metoda oceny potencjału turystyczno-kulturowego mikroregionów zawarta w: Mikos von Rohrscheidt A., 2016, Turystyka kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy (Wyd.3) Wyd. KulTour.pl, Poznań.
Kwerenda źródłowa literatury i materiałów: marzec-czerwiec 2026
Zapytania waloryzacyjne w obiektach i wizje lokalne: maj 2026
Badania terenowe: sierpień 2026
Przeprowadzający badanie terenowe: Olga Mądrzak
Data wypełnienia formularza: marzec-sierpień 2026

Formularz waloryzacyjny

Kategoria I: Potencjalne cele turystyki kulturowej

I.A: Zabytki:

I.A. a) Obiekty sakralne:

Historyczna katedra[2] (12 punktów),

brak

Historyczna bazylika[3] (za pierwsze dwie, punkty tylko wówczas, jeśli nie są katedrami) (6),

brak

Historyczny zespół sakralny[4] dużej wielkości Z (pierwsze dwa) (6)

brak

Mniejszy lub częściowo zachowany historyczny zespół sakralny (pierwsze dwa) (3)

brak

Historyczna znacząca świątynia innych religii ZD[5] (za pierwsze dwie) (6)

brak

Sanktuarium historyczne[6] o znaczeniu międzynarodowym[7] (10)

brak

Sanktuarium historyczne o znaczeniu krajowym lub regionalnym (diecezjalnym)[8] (jedno pierwsze) (6)

brak

Sanktuarium o znaczeniu ponadregionalnym bez historycznego kultu (za pierwsze dwa) (7)

brak

Inne sanktuarium tej rangi lub sanktuarium o znaczeniu regionalnym bez historycznego kultu (za pierwsze dwa) (3)

brak

Inna historyczna stale dostępna świątynia innych wyznań i religii (4)

brak

Inna świątynia innych wyznań i religii Z (2)

brak

Inny obiekt sakralny o znacznych walorach architektonicznych (pierwsze trzy) (4)

kościół pw. św. Jadwigi Śląskiej – Krosno Odrzańskie (4)

kościół pw. św. Jakuba Apostoła – Krosno Odrzańskie (4)

kościół pw. Trójcy Świętej – Gubin (4)

I.A. b) Zamki i pałace:

Monumentalny zamek lub pałac historyczny[10], miejsce ważnych wydarzeń[11] ZD (za pierwsze trzy) (12)

brak

Monumentalny zamek lub pałac historyczny, ZD (za pierwsze trzy) (10)

brak

Zamek lub pałac historyczny, miejsce ważnych wydarzeń ZD (za pierwsze trzy) (5)

brak

Zamek lub pałac historyczny ZD (za pierwsze trzy) (3)

Zamek Piastowski – Krosno Odrzańskie (3)

pałac – Brzeźnica (3)

Zamek lub pałac stylizowany[12] D (za pierwsze dwa*) (2)

brak

Dwór lub inna rezydencja, miejsce ważnych wydarzeń ZD (za pierwsze trzy**) (6)

brak

Ruina historycznego zamku/grodu/pałacu D (za pierwsze trzy***) (2)

brak

Ruina historycznego zamku, pałacu, grodu niedostępna (za pierwsze trzy****) (1)

pałac – Trzebule (1)

pałac – Luboszyce (1)
pałac – Osiecznica (1)

I.A. c) Inne zabytkowe obiekty architektoniczne i techniczne:
Średniowieczny cenny zespół urbanistyczny[13] z rynkiem i ulicami, zachowany w znacznej części (za pierwsze trzy) (12)
brak
Inny cenny zespół urbanistyczny na przynajmniej krajową skalę (10)
brak
Historyczny zespół urbanistyczny z rynkiem, zachowany we fragmentach (pierwsze dwa) (3)
brak
Budynek o znacznych walorach architektonicznych[14], miejsce ważnych wydarzeń ZD (pierwsze trzy) (6)
brak
Budynek o znacznych walorach architektonicznych, miejsce ważnych wydarzeń*[15] Z (pierwsze dwa*) (3)
brak
Budynek o znacznych walorach architektonicznych ZD (pierwsze trzy**) (4)
ratusz – Gubin (4)
budynek sądu rejonowego – Gubin (4)
budynek Poczty Polskiej – Krosno Odrzańskie (4)
Budynek – miejsce ważnych wydarzeń ZD (pierwsze dwa***)(4)
brak
Budynek o znacznych walorach architektonicznych Z (pierwsze trzy****) (3)
budynek Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej (3)
willa SG RP Euroregion Sprewa-Nysa-Bóbr – Gubin (3)
Budynek, miejsce ważnych wydarzeń Z (pierwsze dwa*****)(1)
brak
Historyczne fortyfikacje miejskie zachowane w znacznej części ZD (4)
brak
Znaczne fragmenty historycznych fortyfikacji miejskich (2)
fragmenty muru, dwie baszty – Gubin (2)
Ruiny fortyfikacji miejskich (1)
fragment muru - Krosno Odrzańskie (1)
Zachowane w znacznej części zespoły zabytkowe związane z dziejami innych niż polska grup etnicznych (za pierwsze dwa zespoły) (7)
brak
Pojedyncze zabytki związane z dziejami innych grup etnicznych ZD (za pierwsze dwa*) (4)
cmentarz wojenny Armii Radzieckiej – Krosno Odrzańskie (4)
Częściowo zniszczone lub niedostępne obiekty związane z innymi grupami etnicznymi (pierwsze dwa) (1)
brak

Zabytek techniki/obiekt przemysłowy o znaczeniu międzynarodowym ZD (pierwszy) (10)

brak

Zabytek techniki/obiekt przemysłowy o znaczeniu krajowym ZD (pierwsze dwa*) (7)

brak

Zabytek techniki/obiekt przemysłowy o znaczeniu regionalnym ZD (do trzech***) (3)

most żelazny na Odrze – Krosno Odrzańskie (3)

elektrownia wodna – Dychów (zwiedzanie budynku po uzyskaniu zgody dla grupy) (2)

elektrownia wodna – Gubin – zwiedzanie tylko z zewnątrz (1)

Historyczna funkcjonująca stale[16] linia kolejowa lub żeglugowa (tylko za przystanek początkowy lub końcowy danej linii) (6)

brak

Historyczna funkcjonująca sezonowo lub nieregularnie linia kolejowa lub żeglugowa (lub przystanki pośrednie linii stałej) (za pierwszy przystanek* 4)

prom rzeczny na Odrze – Połęcko (1)

I.A. d) Obiekty militarne:

Zespół forteczny o bardzo dużym znaczeniu militarnym, zachowany w znacznej części ZD (10)

brak

Zespół forteczny o mniejszym znaczeniu lub zachowany w mniejszej części* ZD (4)

brak

Zespół forteczny o mniejszym znaczeniu, dostępny sezonowo lub w mniejszej części** (2)

brak

Pojedyncze zachowane obiekty forteczne ZD (za pierwsze dwa***) (2)

brak

Pojedyncze obiekty forteczne częściowo dostępne, ruiny fortec (pierwsze dwie****) (1)

brak

Zachowana w dużej części, dostępna linia umocnień, ważna strategicznie (pierwsze dwie) (4)

brak

Zachowana w niewielkiej części, dostępna linia umocnień* (2)

grupa schronów (Oderstellung) – rzeka Odra w okolicach Krosna O. (2)

grupa schronów (Oderstellung) – rzeka Odra w okolicach Gubina (2)

Pojedyncze dostępne fragmenty umocnień (pierwsze dwa)** (1)

schron zbudowany w XVII w. przez wojska szwedzkie w fortyfikacjach przy zamku – Krosno Odrzańskie (1)

Dodatkowe punkty za obiekty dziedzictwa kulturowego:

Obiekt Dziedzictwa Kulturowego o znaczeniu międzynarodowym ZD: UNESCO (dodatkowo 30),

brak

Obiekt będący na polskiej liście Pomników Historii ZD (dodatkowo, jeśli nie znajduje się on na liście UNESCO)

brak

Przy braku ogólnej dostępności obiektów z tej grupy punkty są odejmowane, pozostawia się tylko 1/3 punktów przyznanych za dany obiekt, jeśli inaczej nie wskazano.

Dodatkowe punkty za wszystkie miejsca lub obiekty wpisanych powyżej klas:

Za stałych przewodników miejskich oprowadzających po obiektach lub przewodników obiektowych w j. polskim (za pierwsze pięć) (po 2 pkt)

Zamek Piastowski – Krosno Odrzańskie (0) – ujęty w kategorii „muzea"

Za minimum dwa języki obce w ofercie przewodników (w pierwszych pięciu obiektach) (1 pkt)

Pałac Brzeźnica (1)

Za możliwość zamówienia przewodnika obiektowego** (pierwsze pięć) (1 pkt)

Pałac w Brzeźnicy (1)

Elektrownia wodna Dychów (1)

Przewodniki elektroniczne po miejscu lub obiekcie (za pierwsze trzy) (1),

brak

Mikroeventy[17] oferowane podczas każdego zwiedzania grupowego miejsca lub obiektu (pierwsze 2) (po 2 pkt)

brak

Mikroeventy dostępne na zamówienie grupowe podczas zwiedzania miejsca lub obiektu (za pierwsze 2) (po 1 pkt)

brak

Wersje obcojęzyczne przewodników elektronicznych (przynajmniej dwie wersje obcojęzyczne, w pierwszych trzech obiektach) (dodatkowo po 1 pkt)

brak

Własny materiał informacyjny w obiekcie, jak publikacje monograficzne, albumy (za pierwsze trzy obiekty) (1 pkt),

brak

Własny materiał informacyjny w obiekcie w językach obcych (przynajmniej dwóch) w pierwszych trzech obiektach (1 pkt)

brak

Za bardzo dobry (2) lub dobry (1) stan konserwacji i estetyki najważniejszych trzech obiektów (element uznaniowy) można doliczyć w sumie od 1 do 2 punktów dla całego regionu).

Zamek Piastowski – Krosno Odrzańskie, kościół pw. św. Jadwigi Śląskiej, Elektrownia

Dychów (1)

I.B. Miejsca historyczne lub znaczące:

I.B. a) Budowle historyczne i monumenty:

Monumenty (pomniki) o znaczeniu międzynarodowym[18] (każdy) (8)

brak

Monumenty (pomniki) o znaczeniu krajowym[19] (do trzech*) (6)

brak

Monumenty (pomniki) o znaczeniu regionalnym[20] (do trzech**) (2)

Pomnik Ofiar Obozu Amtitz – Gębice (2)

Pomniki lub obiekty małej architektury[21] o znaczeniu lokalnym (do trzech***) (1)

krzyże pokutne – Gubin (1)

Pomnik Obrońców Narodu – Krosno Odrzańskie (1)

Pomnik Weteranów walk o wolność i niepodległość Polski – Gubin (1)

Miejsca historyczne[22] o znaczeniu międzynarodowym (do trzech) (8)

brak

Miejsca historyczne o znaczeniu krajowym (do trzech) (4)

brak

Miejsca historyczne o znaczeniu regionalnym, (do trzech**) (2)

bitwa pod Krosnem Odrzańskim 1015 r. – Krosno Odrzańskie (2)

Miejsca związane z akcją utworów literackich lub filmowych o międzynarodowym znaczeniu (za pierwsze trzy) (3)

brak

Miejsca związane z akcją utworów literackich lub filmowych o krajowym znaczeniu (za pierwsze trzy) (2)

film Yuma – Krosno Odrzańskie (2)

film Świnki – Gubin (2)

Miejsca związane z biografią osób o krajowym znaczeniu[24] (do trzech) ZD (2)

brak

Miejsca związane z biografią osób o krajowym znaczeniu niedostępne lub częściowo zachowane (za pierwsze dwa*) (1)

brak

Miejsca związane z biografią osób o regionalnym znaczeniu (pierwsze dwa) (1)

brak

Miejsca związane z biografią osób innej narodowości, ważnych w skali krajowej dla tych narodowości (za pierwsze dwa) (2)

Ławeczka Klabunda (niemieckiego pisarza Alfreda Henschke) – Krosno Odrzańskie (2)

Mies van der Rohe – pozostałości po Willi Wolfa (fundamenty i tarasy) – Gubin (0)

I.B. b) Cmentarze historyczne

Nekropolia zbiorowa władców Polski (8),

brak

Nekropolia zbiorowa innych znanych w skali kraju osobistości (do trzech) (5)

brak

Nekropolia zbiorowa znanych osobistości w skali regionu (do trzech) (2)
brak
Pojedyncze miejsce pochówku osobistości znanej w skali międzynarodowej (6)
pozostałości po grobowcu kanclerza Niemiec Leopolda von Caprivi (brak oznakowania i zagospodarowania terenu) – Skórzyn (1)
Pojedyncze miejsce pochówku osobistości znanej w skali kraju (do trzech) (2)
brak
Pojedyncze miejsce pochówku osobistości znanej w skali regionu (do trzech) (1)
Krosno Odrzańskie – malarz Stanisław Bergman (1)
Inny cmentarz zabytkowy z ciekawymi obiektami sztuki sepulkralnej*** (do dwóch) ZD (1)
brak
Za każdy cmentarz zabytkowy lub inną nekropolię o znacznie ograniczonej dostępności[25] – odejmuje się połowę przyznanych punktów

I.B. c) Budowle współczesne[26]
Budowle współczesne o bardzo wysokiej wartości architektonicznej[27] D (do dwóch) – (5)
brak
Budowle współczesne o bardzo wysokiej wartości architektonicznej (niedostępne) (do dwóch*) (2)
brak
Budowle współczesne o wysokiej wartości architektonicznej[28] (do trzech**) (1)
brak

I.C) Pojedyncze dzieła sztuki:
Pojedyncze[29] obiekty sztuki historycznej o znaczeniu międzynarodowym[30] (10)
brak
Pojedyncze obiekty sztuki o znaczeniu krajowym (do trzech) (5)
brak
Pojedyncze obiekty sztuki o znaczeniu regionalnym (do trzech*) (3)
organy w kościele pw. św. Jadwigi Śląskiej – Krosno Odrzańskie (3)
Gębice - płyta nagrobna Christiny von Schoeneich w nieużytkowanym kościele (1)
Obiekty, instalacje lub zespoły sztuki współczesnej o znaczeniu międzynarodowym (9)
brak
Obiekty, instalacje lub zespoły sztuki współczesnej o znaczeniu krajowym (do trzech*) (5)
brak
Obiekty, instalacje lub zespoły sztuki współczesnej o znaczeniu regionalnym (do trzech**) (2)
mural przy chodniku obok ul. Pułaskiego – Gubin (2)
mural Wolność dla Ukrainy przy ul. Grunwaldzkiej – Gubin (2)

mural na Placu Chrobrego – Gubin (2)

I.D. Muzea i wystawy (w tym skanseny, galerie, muzea techniki)
Muzea o znaczeniu międzynarodowym[31] (10)
brak
Muzea o znaczeniu krajowym[32] (do trzech) (8)
brak
Muzea o znaczeniu regionalnym[33] (do trzech) (5)
Centrum Artystyczno Kulturalne Zamek (Zamek Piastowski) – Krosno Odrzańskie (5)
Lokalne izby pamięci, ogólnodostępne prywatne kolekcje pamiątek (do trzech****) (1)
Izba muzealna Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Gubińskiej – Gubin (1)
Izba Pamięci Obozu Stalag IIIb Fürstenberg Dulag Amtitz oraz św. Maksymiliana Kolbe i bł. Piusa Bartosika – Gubin (1)
Szopka Historia Zbawienia – Gubin (1)
Muzea typu skansenowskiego duże[34] o przynajmniej regionalnym zasięgu (10)
brak
Inne muzea typu skansenowskiego (za pierwsze dwa) (6)
brak
Zorganizowane w ostatnim roku wystawy czasowe o zasięgu krajowym (w sumie za pierwsze trzy) (4)
brak
Zorganizowane w ostatnim roku wystawy czasowe o zasięgu regionalnym* (w sumie za pierwsze trzy) (2)
Krosno Odrzańskie na starych fotografiach i nie tylko… - CAK, Krosno Odrzańskie (2)
Tu będzie nasz dom – CAK, Krosno Odrzańskie (2)
Zdzisław Beksiński – Od fotografii do fotomontażu komputerowego – CAK, Krosno Odrzańskie (2)
Organizacja Nocy Muzeów w regionie na dużą skalę (ponad 10 placówek) (4)
brak
Organizacja Nocy Muzeów w regionie na mniejszą skalę* (3-9 placówek) (2)
Gubin (2)
Samodzielne prezentacje multimedialne (pierwsze dwie) (4)
brak

Przy wszystkich uwzględnionych powyżej muzeach i ekspozycjach **dodatkowe** punkty za:

Ekspozycje i prezentacje multimedialne (do dwóch) (2)
Izba Pamięci Obozu Stalag IIIb Fürstenberg Dulag Amtitz oraz św. Maksymiliana Kolbe i bł. Piusa Bartosika – Gubin (2)
CAK Zamek Piastowski – Krosno Odrzańskie (2)

Wersje obcojęzyczne ekspozycji i prezentacji multimedialnych (do dwóch) (za każdą 1)

brak

Ekspozycje i prezentacje[35] albo samodzielne placówki muzealne związane tematycznie z innymi grupami narodowymi lub etnicznymi, dziejami innych państw lub narodów (za pierwsze dwie z objaśnieniami w innym języku) (3)

brak

Przewodniki elektroniczne, papierowe lub pobieralne (1)

CAK Zamek Piastowski – Krosno Odrzańskie (1)
Izba Pamięci Obozu Stalag IIIb Fürstenberg Dulag Amtitz oraz św. Maksymiliana Kolbe i bł. Piusa Bartosika – Gubin (1)
Szopka Historia Zbawienia – Gubin (1)

Wersje obcojęzyczne przewodników elektronicznych (do 2 języków za każdy:) (1)

CAK Zamek Piastowski – angielski (1)

Przewodnicy obiektowi stali (2)

CAK Zamek Piastowski – Krosno Odrzańskie (2)
Izba Muzealna Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Gubińskiej – Gubin (2)

Przewodnicy obcojęzyczni obiektowi lub animatorzy doświadczeń tematycznych (stali) za każdy język do trzech (1)

CAK Zamek Piastowski – angielski (1)

Przewodnicy obiektowi lub animatorzy doświadczeń tematycznych na wcześniejsze zamówienie** (1)

brak

Przewodnicy obiektowi lub animatorzy doświadczeń tematycznych na wcześniejsze zamówienie w przynajmniej 2 językach obcych (w braku stałych), za każdy język do trzech (1)

brak

Mikroeventy oferowane podczas każdego zwiedzania grupowego muzeum (pierwsze 2) (po 2 pkt)

Izba Muzealna Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Gubińskiej (2)

Przewodnicy obiektowi na wcześniejsze zamówienie w przynajmniej 2 językach obcych (w braku stałych), za każdy język do trzech (1)

brak

Mikroeventy dostępne na zamówienie grupowe podczas zwiedzania muzeum (za pierwsze 2) (po 1 pkt)

CAK Zamek Piastowski – Krosno Odrzańskie (1)

Własny materiał informacyjny[36], wydany nie dawniej niż przed 5 laty (1)

CAK Zamek Piastowski – Krosno Odrzańskie (1)

Wersje obcojęzyczne własnego materiału informacyjnego (min. dwie wersje) (1)

CAK Zamek Piastowski – Krosno Odrzańskie (1)

Przy muzeach o znaczeniu **krajowym** dodatkowe punkty za:

Opis zbiorów w językach obcych (1)

brak

Pojedyncze eksponaty (kolekcje) o znaczeniu międzynarodowym[37] (do dwóch) (2)
brak

Przy muzeach **regionalnych i lokalnych** punkty dodatkowe za:

Stałe godziny otwarcia (1)
CAK – Krosno Odrzańskie (1)
Izba Pamięci Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Gubińskiej (1)
Pojedyncze eksponaty lub kolekcje o znaczeniu międzynarodowym (do dwóch w sumie) (2)
brak
Pojedyncze eksponaty o znaczeniu krajowym (najwyżej jeden) (1)
brak
Każdą wystawę tematyczną stałą powyżej czterech (do dwóch w sumie) (1)
CAK Zamek Piastowski – Krosno Odrzańskie (1)
Własny materiał informacyjny, opracowania mniejsze (broszury, foldery) (1)
CAK Zamek Piastowski – Krosno Odrzańskie (1)

I.E. Eventy kulturowe:
Regularne[38] eventy kultury wysokiej[39] o znaczeniu[40] międzynarodowym (7)
brak
Regularne eventy kultury wysokiej o znaczeniu krajowym (do dwóch) (6)
brak
Regularne eventy kultury wysokiej o znaczeniu regionalnym (do dwóch) (4)
Festiwal Jadwigensis – Krosno Odrzańskie (4)
Festiwal Piosenki Poetyckie Rubieże – Gubin (4)
Regularne eventy kultury masowej[41] o znaczeniu międzynarodowym (7)
brak
Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu krajowym (do trzech) (6)
brak
Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu regionalnym (do trzech) (4)
Majówka nad Odrą – Krosno Odrzańskie (4)
PARKiet Kultury – Krosno Odrzańskie (4)
Święto Chleba – Chlebowo (4)
Regularne inscenizacje historyczne lub militarne o znaczeniu międzynarodowym (7)
brak
Regularne inscenizacje historyczne lub militarne o znaczeniu krajowym (do dwóch) 6)
brak
Regularne inscenizacje historyczne lub militarne o znaczeniu regionalnym (do dwóch) (4)
Turniej rycerski o Pierścień Księżnej Jadwigi Śląskiej – Krosno Odrzańskie (4)

Rzadsze[42] eventy kultury wysokiej lub masowej o znaczeniu międzynarodowym (jeden)(4)

brak

Regularne działanie na terenie regionu[43] grup inscenizacji historycznej (za pierwsze dwie) (5)

brak

Dodatkowy punkt przyznaje się za każdy dzień trwania danego eventu kultury masowej ponad 4 dni, (jednak nie więcej niż 3 punkty w sumie)

PARKiet Kultury – Krosno Odrzańskie (1)

I.F. Funkcjonujące zakłady przemysłowe:

Z ofertą turystyczną (do dwóch) (2)

brak

Z ofertą kulturową[44] (do dwóch): (2)

brak

Mikroeventy oferowane podczas każdego zwiedzania grupowego zakładu (pierwsze 2) (po 2 pkt)

brak

Mikroeventy dostępne na zamówienie grupowe podczas zwiedzania zakładu (za pierwsze 2) (po 1 pkt)

brak

Dodatek za obsługę w językach obcych: (minimum dwa języki obce) (za każdą ofertę) (1)

brak

I.G. Kulturowo znacząca oferta przyrodnicza:

ZOO, Akwaria, Parki Dzikich Zwierząt, inne duże obiekty zoologiczne (za każdy do trzech) (4)

brak

Park Narodowy z Muzeum Przyrodniczym na terenie regionu[45] (za każdy) (8)

brak

Park Krajobrazowy na terenie regionu (do trzech) (2)

Gryżyński Park Krajobrazowy (2)

Krzesiński Park Krajobrazowy (2)

Rezerwat przyrody na terenie regionu (Poza Parkami Narodowymi i Krajobrazowymi) do trzech) (1)

Dębowiec – gm. Gubin (1)

Uroczysko Węglińskie – gm. Gubin (1)

Gubińskie Mokradła – gm. Gubin (1)

Ogród Botaniczny, Palmiarnia, Arboretum (za pierwsze dwa obiekty) (4)

Egzotarium – Gubin (4)

Ogród przy rezydencji, park kultywowany (za pierwsze dwa obiekty) (2)

Park Dworski - Gębice (3)

Park miejski duży kultywowany (pow. od 4 ha) z obiektami sztuki (za pierwsze dwa) (2)

Park Tysiąclecia – Krosno Odrzańskie (2)

Park miejski duży, kultywowany, bez obiektów sztuki* (za pierwsze dwa) (1)

brak

Park miejski mniejszy (powierzchnia od 1-4 ha) z obiektami sztuki** (za pierwszy) (1)

Park Teatralny – Gubin (1)

I.H. Szlaki kulturowe:

Przebiegające przez region lub jego miejscowości materialne lub realne[46] szlaki turystyczne o znaczeniu[47] międzynarodowym (8)

brak

Przebiegające przez region lub jego miejscowości materialne lub realne szlaki o znaczeniu krajowym (za pierwsze trzy) (6),

Lubuski Szlak Wina i Miodu (6)

Przebiegające przez region materialne lub realne szlaki turystyczne o znaczeniu regionalnym (za pierwsze dwa) (3)

Żółty Szlak Nadodrzański (3)

Zielony Szlak Nadbobrzański (3)

Materialne lub realne szlaki turystyczne w regionie (własne) (za pierwsze trzy) (3)

Gryżyńskie uroczyska (3)

Szlak Bytnickich Lasów (3)

Szlak Puszczy Rzepińskiej (3)

Materialne lub realne szlaki lub trasy w poszczególnych miejscowościach regionu (za pierwsze trzy) (3)

Zielona ścieżka Gubin-Guben (3)

Ścieżka przyrodniczo-leśna Dzikowo – Dzikowo (3)

Wirtualne szlaki turystyczne[48], przebiegające przez teren regionu (za pierwsze trzy) (2)

brak

Wirtualne trasy tematyczne w miejscowościach regionu (za pierwsze trzy) (1)

brak

Podziemne trasy turystyczne stale dostępne na terenie regionu (7)

brak

Regularna oferta objazdu turystycznego z przewodnikiem (za pierwsze dwie trasy) (3)

brak

Oferta objazdu turystycznego z przewodnikiem na zamówienie (za pierwsze dwie trasy) (1)

brak

Dodatkowe wersje językowe oferty objazdu z przewodnikiem (za dwie pierwsze) (1)

Brak

Kategoria II: Elementy obsługi turystycznej:

II.A. Informacja turystyczna:

Informacja turystyczna na miejscu, regularnie czynna (2)

Centrum Informacji Turystycznej – Krosno Odrzańskie (2)

Punkt Informacji Turystycznej - Gubin (1)

Informacja w językach obcych, (za każdy język do trzech) (1)

Krosno Odrzańskie – angielski (1)

Gubin – niemiecki (1)

Przewodnicy miejscy lub terenowi na zamówienie (3)

Krosno Odrzańskie (3)

Gubin (3)

Przewodnicy miejscy lub terenowi, (za każdy język do czterech) (1)

brak

Aktualny[49] własny materiał informacyjny wysokiej jakości na temat regionu lub jego miejscowości (ogólnie) (2)

brak

Wersje obcojęzyczne materiału informacyjnego wysokiej jakości (każdy język do trzech) (1)

brak

Pozostały* aktualny materiał informacyjny[50]: (1)

Krosno Odrzańskie (1)

Gubin (1)

Wersje obcojęzyczne pozostałego materiału informacyjnego* (od dwóch języków) (1)

Krosno Odrzańskie – niemiecki, angielski, ukraiński, francuski (1)

Gubin – niemiecki, angielski (1)

II.B. Infrastruktura turystyczna:

Hotele 5,4,3,2,1-gwiazdkowe, hostele, schroniska, kwatery zorganizowane[51] – (za pierwsze dwa obiekty każdej kategorii) (2)

*****

brak

****

brak

***

Hotel Onyx – Gubin (2)

Pałac Brzeźnica – Brzeźnica (2)

**

Hotel Odra – Krosno Odrzańskie (2)

*

brak

hostele

Tanie Spanie – Krosno Odrzańskie (2)

motele

Motel U Sosny – Połupin (2)

schroniska
Szkolne Schronisko Młodzieżowe – Gubin (2)
kwatery zorganizowane
Noclegi Walczak – Krosno Odrzańskie (2)
Pokoje Gościnne Atena – Gubin (2)
pensjonaty
Pensjonat Dąbie – Dąbie (2)
Pensjonat Pause – Gubin (2)
campingi
Kemping Kajaki – Stary Zagór (2)
Ośrodek Wypoczynkowy Magnolia Park – Bronków (2)
agroturystyka
Agroturystyka OK. Relax – Miłów (2)
Agroturystyka U Gosi – Osiecznica (2)

Istniejąca oferta pakietowa[52] hoteli z usługami turystycznymi (za pierwsze dwie oferty w różnych klasach (1)
brak
Restauracje[53] z autentyczną kuchnią regionalną[54], (za pierwszy obiekt) (3)
brak
Restauracje z autentyczną krajową kuchnią tradycyjną (za pierwszy inny[55] obiekt) (2)
Restauracja Dychów – Dychów (2)
Inne restauracje (za pierwszy obiekt) (1)
Restauracja Kuźnia Smaku – Krosno Odrzańskie (1)
Dodatkowe punkty za historyczne wnętrza restauracji (za pierwsze dwa obiekty) (1)
Restauracja Kuźnia Smaku – Krosno Odrzańskie (1)
Retro Restauracja – Gubin (1)
Dodatkowe punkty za ofertę kulturową w restauracji[56] (za pierwsze dwa obiekty) (1)
Restauracja Kuźnia Smaku – Krosno Odrzańskie (1)
Dodatkowe punkty za restauracje otwarte po godzinie 22 (za pierwszą) (1)
Pizzeria Mafia – Krosno Odrzańskie (1)
Dodatkowe punkty za restauracje otwarte po godzinie 24 (za pierwszą) (1)
brak
Bistra, bary (za pierwszy obiekt) (1)
Zenek SC Bar – Gubin (1)
Możliwość wynajęcia[57] na miejscu autokaru, minibusa, samochodu (za pierwsze dwie oferty) (2)
Wypożyczalnia samochodów i budów KarooCar – Osiecznica (2)
Wypożyczalnia samochodów osobowych – Gubin (2)

II.C. Infrastruktura komunikacyjna:
Lotnisko z połączeniami międzynarodowymi w odległości mniej niż 50 km od centrum regionu (1 godzina na dotarcie) (4)
brak

Lotnisko z połączeniami krajowymi* w odległości mniej niż 50 km od centrum regionu (3)
brak
Duży dworzec kolejowy[58] na miejscu (za pierwszy) (3)
brak
Inny* dworzec kolejowy[59] na miejscu (za pierwszy) (2)
Dworzec PKP – Krosno Odrzańskie (2)
Dworzec autobusowy[60] na miejscu (za pierwszy) (2)
Dworzec PKS – Krosno Odrzańskie (2)
Przystanek* autobusowy[61] na miejscu (za pierwszy) (1)
brak
Port pasażerski morski[62] na miejscu (za pierwszy) (3)
brak
Czynna przystań* pasażerska morska lub rzeczna (za pierwszą) (1)
Port Rzeczny – Krosno Odrzańskie (1)
Autostrada lub droga szybkiego ruchu w odległości mniej niż 20 km[63] (za pierwsze dwie) (4)
brak
Droga ekspresowa lub droga główna krajowa w odległości mniej niż 10 km (za pierwsze dwie) (2)
DK29 (2)
DK32 (2)
Inne połączenie* bez utrudnień dla autokarów (za pierwsze dwa) (1)
brak
Obecność komunikacji miejskiej, gminnej, regionalnej[64] (2)
komunikacja miejska - Gubin (2)
transport powiatowy (od IX.2026) – Krosno Odrzańskie (2)
Kursy nocne komunikacji miejskiej, gminnej, regionalnej (1)
brak
Całodobowa oferta taxi na miejscu (1)
Mirosław Drezin Taxi 24H – Krosno Odrzańskie (1)
Euro Radio Taxi – Gubin (1)
Stała oferta powozów, bryczek i inna retro (za pierwszą ofertę) (3)
brak
Oferta powozów, bryczek i inna retro na zamówienie (za pierwszą ofertę) * (1)
Sport Pferde - Pleśno (1)

II.D. Promocja turystyczna:
Samodzielny udział regionu lub wchodzących w jego skład miejscowości, gmin lub obiektów w światowych prestiżowych targach turystycznych (za każde stoisko w roku do trzech) (3)
brak
Samodzielny udział regionu lub innych podmiotów (jak wyżej) w krajowych targach turystycznych* (za każde stoisko do trzech) (2)

brak

Wydawanie regularnych publikacji o charakterze promocyjnym (za pierwsze 2 w ostatnim roku) (1)

Krosno Odrzańskie (1)

Zorganizowanie podróży/wizyty medialnej[65] w ostatnich 2 latach (2)

Krosno Odrzańskie (1)

Zorganizowanie konferencji naukowej lub popularyzacyjnej związanej z turystyką w ciągu ostatniego roku (1)

brak

Kategoria III: Pozostała oferta czasu wolnego:

III.A. Instytucje Kultury

Teatr stały[66] (za pierwszy obiekt) (3)

brak

Filharmonia na miejscu (3)

brak

Stała oferta[67] koncertów muzycznych* (za pierwszą ofertę) (2)

brak

Sezonowa oferta teatralna lub muzyczna** (za pierwsze dwie) (1)

Teatr Na scenie – Gubin (1)

Opera na miejscu (2)

brak

Teatr muzyczny (operetka, rewia lub musical) na miejscu (za pierwszą ofertę) (2)

brak

Kino stałe (za pierwszy obiekt) (2)

brak

III.B. Atrakcje krajobrazowe:

Góry ze znakowanymi szlakami turystycznymi na terenie regionu (2)

brak

Jeziora (zdatne do kąpieli, dostępne) ze szlakami pieszymi/rowerowymi (pierwszy kwen) (2)

Błeszno - Kołatka (2)

Brzeg morski na terenie regionu (3)

brak

Pomniki przyrody (za pierwsze dwa) (1)

450-letni, najstarszy w Polsce *wiąz szypułkowy „Wiedźmin" – Komorów (1)*

aleja 48 dębów przy drodze do Budachowa (1)

Wieże widokowe stale dostępne (za pierwsze dwie) (1)

wieża farna – Gubin (1)

wieża kościoła pw. św. Jadwigi Śląskiej – Krosno Odrzańskie (1)

Możliwość zamówienia lotu turystycznego nad regionem lub miejscowością (za pierwszą) (3)

brak

III.C. Oferta sportowa, edukacyjna i rekreacyjna[68]:
Baseny kryte ogólnodostępne – (za pierwszy obiekt) (2)
Gubin (2)
Baseny otwarte ogólnodostępne – (za pierwszy obiekt przy braku basenu krytego) (1)
brak
Plaże morskie ogólnodostępne, plaże jeziorne, rzeczne – (za pierwszy obiekt) (2)
plaża nad j. Kosarzyn (2)
Stała oferta kursów językowych[69] ogólnodostępnych (za pierwszą ofertę) (2)
Hallo Deutsch – Gubin (2)
Sezonowa* oferta kursów językowych ogólnodostępnych (za pierwszą ofertę) (1)
brak
Stałe centra sportowe[70] z ofertą ogólnodostępną (za pierwszy obiekt) (2)
OSiR – Krosno Odrzańskie (2)
Sezonowe* centra sportowe z oferta ogólnodostępną (za pierwszy obiekt)(1)
brak
Stadiony sportowe (za pierwszy obiekt) (1)
stadion piłkarski – Gubin (1)
Szkoły i szkolenia sportowe ogólnodostępne (jeździeckie, lotnicze, inne) (pierwsze dwa) (1)
nauka pływania - Gubin (1)
szkolenie jeździeckie – Gubin (1)
Lodowiska ogólnodostępne stałe (za pierwszy obiekt (2)
brak
Lodowiska sezonowe* (za pierwszy obiekt) (1)
brak

Kategoria IV: Inne czynniki wspierające turystykę kulturową:
IV. A. Instytucje w regionie:
Obecność uniwersytetu[71] w regionie (za pierwszy) (4)
brak
Obecność innej uczelni wyższej w regionie[72] (za pierwsze dwie) (2)
brak
Obecność siedziby władz państwowych[73] (5)
brak
Obecność siedziby władz wojewódzkich (2)
brak

IV.B. Oferta turystyki zdrowotnej w regionie:
Oficjalne kurorty[74] (za pierwsze trzy miejscowości) (4)
brak
Sanatoria i ogólnodostępne ośrodki rehabilitacji[75] (punkty za pierwsze dwa obiekty)(2)
brak

IV.C. Oferta turystyki biznesowej w regionie:[76]
Regularne[77] organizowanie imprez targowych o przynajmniej krajowym zasięgu (2)
brak
Obecność krajowych central wielkich firm[78] w regionie (za pierwsze trzy) (2)
brak
Całoroczne centra konferencyjne (za pierwszy obiekt) (3)
brak

IV.D. Oferta shoppingu w regionie:[79]
Galeria zakupów o znaczeniu regionalnym (za pierwszy obiekt) (4) za jeden następny (2)
Hosso – Gubin (4)
Horex – Krosno Odrzańskie (2)
Autoryzowany punkt sprzedaży specyficznych produktów regionalnych z patentem europejskim (za pierwszy obiekt) (2)
brak
Autoryzowany punkt sprzedaży specyficznych produktów regionalnych znanych na skalę krajową (za pierwszy obiekt) (1),
brak
Deptak handlowy (za pierwszy) (2)
ul. Śląska – Gubin (2)

IV.E. Zagraniczne Partnerstwa Miast i Regionów:[80]
Istnienie zagranicznych związków partnerskich regionu lub jego miejscowości (pierwsze cztery) (1)
Gubin: Guben (1)
Krosno Odrzańskie: Schwarzheide (Niemcy), Karcag (Węgry) (1)
powiat krośnieński: powiat Odra-Sprewa (1)
gmina Dąbie – Lieberose/Oberspreewald (1)

Podsumowanie:
kategoria I: 194
kategoria II: 73
kategoria III: 18
kategoria IV: 12
Łącznie: 297

Tabela 1. Zestawienie punktacji dla powiatu krośnieńskiego w zakresie turystyki kulturowej

Kategoria	Podkategoria	Liczba uzyskanych punktów	Maksymalna liczba punktów
I. Potencjalne cele turystyki kulturowej	**I.A Zabytki**	58+4=**62**	**473**
	I.A. a) Obiekty sakralne	12	122
	I.A. b) Zamki i pałace	9	108
	I.A. c) Inne zabytkowe obiekty architektoniczne i techniczne	32	140
	I.A. d) Obiekty militarne	5	18
	I.B. Miejsca historyczne lub znaczące	**15**	168
	I.B. a) Budowle historyczne i monumenty	13	102
	I.B. b) Cmentarze historyczne	2	56
	I.B. c) Budowle współczesne	0	10
	I.C. Pojedyncze dzieła sztuki	**10**	**72**
	I.D. Muzea i wystawy	**38**	**205**
	I.E. Eventy kulturowe	**25**	150
	I.F. Zakłady przemysłowe z ofertą turystyczną	**0**	16
	I.G. Kulturowo znacząca oferta przyrodnicza	**17**	53
	I.H. Szlaki kulturowe	**27**	106
	RAZEM za kategorię I	**194**	**1243**
II. Elementy obsługi turystycznej	II.A. Informacja turystyczna	15	17
	II.B. Infrastruktura turystyczna	40	67
	II.C. Infrastruktura komunikacyjna	16	32
	II.D. Promocja turystyczna	2	20
	RAZEM za kategorię II	**73**	**120**
III. Pozostała oferta czasu wolnego	III.A. Instytucje Kultury	1	12
	III.B. Atrakcje krajobrazowe	6	14
	III.C. Oferta sportowa, edukacyjna i rekreacyjna	11	13
	RAZEM za kategorię III	**18**	**39**
IV. Inne czynniki wspierające turystykę kulturową	IV.A. Instytucje w regionie	0	15
	IV.B. Oferta turystyki zdrowotnej	0	16
	IV.C. Oferta turystyki biznesowej	0	11
	IV.D. Oferta shoppingu	8	11
	IV.E. Zagraniczne Partnerstwa Miast i Regionów	4	4
	RAZEM za kategorię IV	**12**	**57**
	SUMA (WSZYSTKIE KATEGORIE)	**297**	**1453**

Ocena mikroregionu z punktu widzenia turystyki kulturowej

Celem opracowania jest identyfikacja i ocena potencjału turystyczno-kulturowego powiatu krośnieńskiego. Analiza obejmuje walory kulturowe, historyczne, przyrodnicze oraz zagadnienia powiązane z infrastrukturą turystyczną, dostępnością komunikacyjną, obsługą ruchu turystycznego oraz działaniami promocyjnymi. Uzyskane wyniki wskazują, że do najistotniejszych atutów regionu należą kulturowo znacząca oferta przyrodnicza, szlaki kulturowe oraz zabytkowe obiekty architektoniczne i techniczne.

Analizowany mikroregion obejmuje powierzchnię 1390 km². Powiat liczy około 52 tys. mieszkańców a ich liczba systematycznie maleje. W jego skład wchodzą miasto Gubin, gmina miejsko-wiejskia Krosno Odrzańskie oraz gminy wiejskie Bytnica, Dąbie, Gubin, Maszewo. W 2024 r. powiat odwiedziło ok. 2300 turystów zagranicznych (spadek od 2023 r. o ponad 5%), co daje mu 10 pozycję spośród 14 powiatów w województwie.

W przeprowadzonej analizie omawiany mikroregion uzyskał łącznie 297 punktów, w tym **194 punkty w kategorii I**, co pozwala na jego klasyfikację jako obszaru o średnim potencjale turystyczno-kulturowym. Najwyższy potencjał turystyczny wykazuje kulturowo znacząca oferta przyrodnicza, która w największym stopniu może stanowić czynnik przyciągający ruch turystyczny.

Około 60% powierzchni powiatu zajmują tereny leśne, a 25% obszary podlegające ochronie. Powiat krośnieński położony jest w czterech mezoregionach. Dolina Środkowej Odry przecina go ze wschodu na zachód, jest to obszar równinny, z rozlewiskami i lasami łęgowymi. Wzniesienia Gubińskie w okolicy Gubina charakteryzują się występowaniem wzgórz o charakterze morenowym i dolin rzecznych. Równina Torzymska, w północnej części powiatu, to równina sandrowa, silnie zalesiona, bogata w jeziora i rynny polodowcowe. Wysoczyzna Czerwieńska, obejmująca wschodnią część powiatu, to pofalowana równina moreny dennej. W obrębie wymienionych mezoregionów można wyróżnić kilka mikroregionów, o specyficznych formach ukształtowania terenu: Doliną Dolnego Bobru pod Krosnem Odrzańskim, Pogórze Trzebulskie w gminie Dąbie (z najwyższym punktem Wzgórzem Trzebulskim 135 m n.p.m.), Obniżenie Rzeki Lubszy przecinające Wzniesienia Gubińskie oraz Rynnę Gryżyńską, objętą ochroną w ramach Gryżyńskiego Parku Krajobrazowego.

Obszar współczesnego powiatu krośnieńskiego doznał znacznych strat dziedzictwa kulturowego w wyniku działań wojennych prowadzonych w 1945 r. pomiędzy wojskami niemieckimi i radzieckimi. Proces destrukcji zabytków był jednak kontynuowany również po zakończeniu II wojny światowej, wskutek podpaleń, rozbiórek oraz zaniedbań konserwatorskich. Szczególnie dotkliwe straty odnotowano w Gubinie, gdzie zniszczeniu uległa znacząca część historycznej zabudowy miejskiej. W rezultacie wiele cennych obiektów architektonicznych zostało bezpowrotnie utraconych, a część zachowanych popadła w ruinę.

Pomimo tych strat zachowane elementy dziedzictwa kulturowego nadal stanowią istotny potencjał dla rozwoju turystyki lokalnej i regionalnej. W przypadku obiektów pozostających w zasobach publicznych podstawową barierą ich wykorzystania są ograniczone środki finansowe przeznaczane na konserwację, utrzymanie oraz promocję. Z kolei właściciele prywatnych pałaców nie zawsze decydują się na udostępnianie swoich obiektów zwiedzającym, przez co ich znaczenie w ofercie turystycznej regionu pozostaje marginalne. Widoczny jest również niedostatek skoordynowanych działań promocyjnych, które mogłyby być inicjowane lub wspierane na poziomie powiatowym.

W pierwszych dekadach po wojnie pozostałości niemieckiego dziedzictwa kulturowego przyciągały dawnych mieszkańców tych terenów oraz ich potomków. Obecnie znaczenie tego segmentu ruchu turystycznego wyraźnie zmalało, co wynika zarówno z naturalnych procesów demograficznych, jak i postępującego wyludniania przygranicznych obszarów po stronie niemieckiej. Jednocześnie powiat krośnieński dysponuje stosunkowo niewielką liczbą miejsc związanych z wydarzeniami o ponadregionalnym znaczeniu historycznym. Materialne ślady najważniejszych wydarzeń historycznych mają najczęściej formę pomników i miejsc pamięci. Ograniczona jest również liczba dzieł sztuki o znaczeniu krajowym, ponieważ najcenniejsze zabytki ruchome zostały wywiezione przez ludność niemiecką podczas ewakuacji w końcowym okresie wojny. Najliczniejszą grupę zabytków stanowią obecnie dawne kościoły.

Najważniejszą instytucją muzealną na terenie powiatu jest Centrum Artystyczno-Kulturalne Zamek Piastowski w Krośnie Odrzańskim. Jest to jedyna placówka muzealna pozostająca w całości pod zarządem jednostki samorządu terytorialnego. Pozostałe instytucje o charakterze muzealnym funkcjonują głównie dzięki inicjatywom stowarzyszeń pozarządowych oraz Kościoła katolickiego.

Istotnym atutem mikroregionu jest oferta wydarzeń kulturalnych. Obejmuje ona zarówno przedsięwzięcia związane z kulturą wysoką, jak i wydarzenia o charakterze popularnym. Na szczególną uwagę zasługują dwa festiwale kultury wysokiej, inscenizacja historyczna oraz szereg imprez masowych organizowanych cyklicznie. W Krośnie Odrzańskim funkcjonuje ponadto tzw. Pakiet Kultury – program wydarzeń realizowanych przez dziesięć kolejnych weekendów sezonu letniego. Taka formuła stanowi wartościowe uzupełnienie oferty turystyki miejskiej.

Powiat krośnieński posiada również korzystne warunki dla rozwoju turystyki przyrodniczej. Na jego obszarze znajdują się dwa parki krajobrazowe dysponujące rozwiniętą infrastrukturą rekreacyjną i wypoczynkową. Mimo stosunkowo kameralnego charakteru są one dobrze zagospodarowane i oferują zróżnicowane formy aktywności. Krzesiński PK wyróżnia się szczególnymi walorami dla obserwatorów ptaków, natomiast Gryżyński PK jest atrakcyjną przestrzenią dla osób poszukujących spokojnego wypoczynku leśnego oraz możliwości uprawiania turystyki aktywnej.

Sieć szlaków kulturowych na terenie powiatu ma przede wszystkim charakter lokalny i rekreacyjny. Wyjątek stanowi Lubuski Szlak Wina i Miodu, posiadający znaczenie ponadregionalne. W granicach powiatu obejmuje on cztery punkty: trzy winnice oraz ekspozycję winiarską w Muzeum Zamku Piastowskiego. Latem w Krośnie Odrzańskim odbywa się Festiwal Polskich Win Musujących „Muśnięci". Potencjał tego produktu turystycznego wydaje się niewykorzystany. Jego dalszy rozwój wymagałby integracji poszczególnych atrakcji w spójną ofertę oraz intensyfikacji działań promocyjnych prowadzonych zarówno przez lokalne organizacje turystyczne, jak i samorząd województwa.

Infrastruktura transportowa powiatu krośnieńskiego sprzyja przede wszystkim turystom dysponującym własnym środkiem lokomocji. Wynika to zarówno z rozproszonego rozmieszczenia atrakcji turystycznych na terenie powiatu, jak i z ograniczonej dostępności transportu publicznego w mniejszych miejscowościach. Podstawę układu drogowego stanowią drogi krajowe nr 29 i 32, zapewniające dogodny dojazd odpowiednio z kierunku Słubic oraz Sulechowa. Krosno Odrzańskie posiada relatywnie dobrą dostępność komunikacyjną, umożliwiającą dotarcie do miasta transportem zbiorowym, co ma istotne znaczenie zwłaszcza dla rozwoju turystyki miejskiej. W przypadku Gubina dostęp kolejowy jest mniej

dogodny – stacja kolejowa położona jest na obrzeżach miasta, a alternatywą pozostaje korzystanie ze stacji znajdującej się po niemieckiej stronie granicy w Guben.

Baza noclegowa powiatu charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem pod względem standardu oraz poziomu cen, co zwiększa jej dostępność dla różnych grup odbiorców. Największa koncentracja obiektów noclegowych występuje w Krośnie Odrzańskim i Gubinie, gdzie funkcjonują zarówno hotele, jak i inne formy zakwaterowania. Na terenach wiejskich dominują natomiast ośrodki wypoczynkowe, gospodarstwa agroturystyczne oraz kwatery prywatne. Podobny układ przestrzenny wykazuje infrastruktura gastronomiczna, skupiona głównie w miastach oraz w pobliżu większych ośrodków rekreacyjnych i turystycznych. W ofercie gastronomicznej dominują lokale serwujące tradycyjne potrawy kuchni polskiej. Jednocześnie trudno wskazać wyraźnie wykształconą kuchnię regionalną, co należy wiązać z powojennymi procesami migracyjnymi oraz napływem ludności z różnych części kraju po 1945 r. W rezultacie nie doszło do utrwalenia jednolitej tradycji kulinarnej charakterystycznej dla regionu.

Analiza działań promocyjnych i organizacyjnych wskazuje na wyraźne zróżnicowanie pomiędzy głównymi ośrodkami miejskimi powiatu. W Krośnie Odrzańskim kluczowe atrakcje kulturowe – Zamek Piastowski, kościół św. Jadwigi Śląskiej oraz Muzeum CAK Zamek Piastowski – są objęte stosunkowo spójnym systemem promocji i informacji turystycznej. Działania podejmowane przez samorząd miejski są bardziej rozbudowane, lepiej skoordynowane oraz skuteczniej komunikowane odbiorcom. W Krośnie Odrzańskim funkcjonuje Punkt Informacji Turystycznej, który odpowiada za koordynację zwiedzania Zamku Piastowskiego i muzeum, organizację usług przewodnickich oraz dystrybucję materiałów promocyjnych i informacyjnych.

Odmiennie przedstawia się sytuacja Gubina. W wyniku wojennych zniszczeń zachowało się tam niewiele zabytków, a ograniczone środki finansowe utrudniają zarówno ich renowację, jak i bieżące utrzymanie. Wprawdzie funkcjonują wartościowe narzędzia informacyjne, takie jak portal internetowy poświęcony dziedzictwu (Guben–Gubin.eu) oraz transgraniczna aplikacja turystyczna, jednak ta ostatnia po stronie polskiej nie prezentuje żadnych informacji. Widoczny jest brak długofalowej strategii rozwoju turystyki kulturowej oraz niedostateczna koordynacja działań poszczególnych podmiotów zaangażowanych w promocję miasta. W konsekwencji potencjał kulturowy i turystyczny Gubina nie jest wykorzystywany w stopniu odpowiadającym jego możliwościom. Punkt Informacji Turystycznej

zlokalizowany przy moście granicznym funkcjonuje formalnie jako samodzielna placówka, przy czym zakres obowiązków zatrudnionego w nim pracownika obejmuje również udostępnianie wybranych obiektów turystycznych. W ramach systemu informacji turystycznej wskazywany jest ponadto kontakt do Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Gubińskiej, które wspiera działalność punktu, a w określonych sytuacjach przejmuje część realizowanych przez niego zadań. Obsługa turystów zagranicznych została natomiast skierowana do Urzędu Miasta. Taki model organizacyjny może prowadzić do rozproszenia kompetencji oraz utrudniać turystom identyfikację właściwego źródła informacji, co wpływa na przejrzystość i dostępność systemu obsługi ruchu turystycznego. Dodatkowym ograniczeniem pozostaje okresowa niedostępność Punktu Informacji Turystycznej. W 2026 r. placówka pozostawała nieczynna przez około jedną trzecią sezonu wakacyjnego, co w konsekwencji ograniczało możliwość wejścia na wieżę kościoła farnego. Przyczyną zamknięcia był urlop pracownika, bez zapewnienia odpowiedniego zastępstwa. Sytuacja ta wskazuje na niedostateczne zabezpieczenie ciągłości funkcjonowania punktu w okresie wzmożonego ruchu turystycznego i rodzi pytania o efektywność przyjętego modelu organizacyjnego oraz stopień realizacji funkcji, jakie tego rodzaju placówka powinna pełnić w lokalnym systemie informacji i obsługi turystycznej.

Promocja turystyki kulturowej w powiecie krośnieńskim koncentruje się przede wszystkim na odbiorcach lokalnych i regionalnych. Jednocześnie zauważalna jest aktywność w zakresie współpracy transgranicznej. Szczególne znaczenie mają wspólne inicjatywy realizowane przez miasta Gubin i Guben, a także działania podejmowane przez Krosno Odrzańskie w ramach struktur Euroregionu Sprewa–Nysa–Bóbr. Współpraca ta przyczynia się do poszerzania oferty turystycznej oraz zwiększania rozpoznawalności regionu po obu stronach granicy.

Postulaty dotyczące rozwoju turystyki kulturowej w powiecie krośnieńskim

Przeprowadzona analiza pozwoliła na identyfikację kluczowych ograniczeń wpływających na rozwój turystyki kulturowej w powiecie krośnieńskim. Zdiagnozowane problemy dotyczą przede wszystkim sfery promocji, organizacji informacji turystycznej oraz kreowania rozpoznawalnego wizerunku regionu.

1. W przypadku Gubina zauważalny jest brak spójności organizacyjnej w funkcjonowaniu Punktu Informacji Turystycznej. Dodatkowo występują istotne braki w zakresie jego dostępności i przejrzystości informacyjnej w przestrzeni internetowej.
2. Na poziomie całego powiatu brak jest kompleksowego i łatwo dostępnego narzędzia informacyjnego, takiego jak dedykowana strona internetowa lub aplikacja mobilna, integrującego informacje o atrakcjach turystycznych oraz wydarzeniach kulturalnych.
3. Powiat krośnieński nie posiada wyraźnie zdefiniowanej i promowanej tożsamości jako obszar turystyki religijnej, pomimo istnienia potencjału związanego z dziedzictwem św. Jadwigi Śląskiej oraz św. Maksymiliana Marii Kolbego.
4. Mikroregion dysponuje potencjałem w zakresie enoturystyki, który pozostaje niedostatecznie promowany poza obszarem powiatu.

W świetle przeprowadzonych badań zasadne wydaje się podjęcie działań ukierunkowanych na zwiększenie atrakcyjności powiatu krośnieńskiego jako destynacji turystyki kulturowej. W szczególności rekomenduje się:

1. Wprowadzenie zmian organizacyjnych i ujednolicenie zasad funkcjonowania Punktu Informacji Turystycznej w Gubinie oraz zwiększenie jego widoczności w przestrzeni cyfrowej poprzez utworzenie dedykowanej podstrony internetowej zarówno w serwisie Urzędu Miasta, jak i na portalu guben-gubin.eu.
2. Opracowanie zintegrowanego systemu informacji turystycznej w postaci strony internetowej oraz aplikacji mobilnej poświęconej turystyce w powiecie krośnieńskim. Narzędzie to powinno umożliwiać przejrzystą prezentację atrakcji turystycznych sklasyfikowanych według przyjętych kategorii, z uwzględnieniem podziału tematycznego i przestrzennego. Istotnym elementem funkcjonalnym powinny być interaktywne mapy oraz możliwość wyszukiwania atrakcji według czasu dojazdu z wybranej lokalizacji. W celu zwiększenia dostępności oferty dla turystów zagranicznych rekomenduje się przygotowanie wersji językowych co najmniej w językach: polskim, angielskim, niemieckim, czeskim i ukraińskim.
3. Wypracowanie i wdrożenie strategii rozwoju turystyki religijnej, obejmującej identyfikację, opracowanie oraz promocję produktów turystycznych opartych

na dziedzictwie związanym ze św. Jadwigą Śląską oraz św. Maksymilianem Marią Kolbem. Pozyskanie funduszy na przywrócenie sprawności organom w kościele pw. św. Jadwigi Śląskiej. Działania te mogłyby przyczynić się do budowy wyróżniającej marki turystycznej powiatu krośnieńskiego oraz zwiększenia jego rozpoznawalności na rynku turystycznym.

4. Promocja enoturystyki wśród odbiorców z całej Polski, opartej na udziale w festiwalu „Muśnięci" oraz zwiedzaniu winnic, degustacji win i zwiedzaniu ekspozycji winiarskiej w Zamku Piastowskim. Utworzenie pakietu turystycznego łączącego wymienione atrakcje.

Powiat krośnieński jako destynacja turystyki kulturowej

Na podstawie klasyfikacji form turystyki kulturowej zaproponowanej przez A. Mikos von Rohrscheidt (2016), przeprowadzona waloryzacja wykazała, że analizowany mikroregion może funkcjonować jako samodzielny cel turystyki przyrodniczej, religijnej i miejskiej.

Potencjał rozwoju wybranych form turystyki w powiecie krośnieńskim

Turystyka kulturowo-przyrodnicza

Zróżnicowana rzeźba terenu stanowi jeden z podstawowych walorów sprzyjających rozwojowi turystyki przyrodniczej w powiecie krośnieńskim. Szczególne znaczenie w tym zakresie odgrywa Gryżyński Park Krajobrazowy, wyróżniający się urozmaiconym krajobrazem polodowcowym, obecnością ścieżek edukacyjnych, a także istotnymi wartościami kultury materialnej – ruinami młynów wodnych, pozostałościami po hutach szkła, alejami dębowymi, zabudową dworską i sakralną. Istotnym elementem jest również jezioro Kałek wraz z funkcjonującym nad nim ośrodkiem wypoczynkowym, stwarzającym korzystne warunki do wydłużania pobytów turystycznych oraz łączenia różnych form aktywności rekreacyjnej. Ograniczeniem pozostaje jednak stosunkowo słaba dostępność komunikacyjna części obszaru oraz brak możliwości zwiedzania pałacu w Gryżynie, którego udostępnienie mogłoby znacząco wzbogacić lokalną ofertę turystyczną.

Drugim ważnym obszarem jest Krzesiński Park Krajobrazowy, obejmujący tereny pradoliny Odry oraz doliny Nysy Łużyckiej i Łomianki, będący efektem połączenia wielowiekowej, inżynieryjnej działalności człowieka i bogactwa natury. Szczególną wartość posiada sztuczny polder przeciwpowodziowy Krzesin–Bytomiec, utworzony w calu ochrony doliny Odry przed powodziami, a będący siedliskiem licznych gatunków ptaków wodno-błotnych. Walory krajobrazowe parku uzupełniają rozległe kompleksy borów sosnowych. Do istotnych atrakcji turystycznych należą także przeprawa promowa w Połęcku oraz jezioro Borek wraz z miejscowością Kosarzyn, pełniącą funkcję zaplecza noclegowo-rekreacyjnego dla odwiedzających park.
Potencjał turystyki przyrodniczej wzmacnia ponadto obecność trzech rezerwatów przyrody: Gubińskich Mokradeł, stanowiących ostoję wielu gatunków ptaków, rezerwatu Dębowiec, chroniącego rzadkie gatunki owadów, oraz Uroczyska Węglińskiego, którego celem jest ochrona starodrzewu dębowo-bukowego.

Turystyka religijna

Potencjał turystyki religijnej w powiecie krośnieńskim koncentruje się przede wszystkim w Krośnie Odrzańskim i Gubinie. Podstawę dla rozwoju tej formy turystyki mogą stanowić obiekty związane z kultem św. Jadwigi Śląskiej oraz św. Maksymiliana Marii Kolbego. Kościół pw. św. Jadwigi Śląskiej w Krośnie Odrzańskim, o barokowej architekturze pełni funkcję sanktuarium lokalnego dziedzictwa religijnego i historycznego. Szczególną wartość posiadają znajdujące się we wnętrzu zabytkowe organy Sauera, uznawane za największy tego typu instrument w województwie lubuskim. Obecny brak możliwości ich wykorzystania ogranicza potencjał organizacji wydarzeń kulturalnych, w szczególności koncertów muzyki organowej. W Gubinie istotnym elementem dziedzictwa religijnego są ruiny dawnego kościoła farnego pw. św. Wawrzyńca. Obiekt ten stanowi pozostałość jednej z największych świątyń Dolnych Łużyc, zniszczonej podczas działań wojennych w 1945 r. Współcześnie znaczącą atrakcję stanowi udostępniona do zwiedzania wieża kościelna, jednak utrzymanie obiektu wymaga dalszych działań organizacyjnych i promocyjnych.
Uzupełnieniem oferty jest Izba Pamięci Obozu Stalag III B Fürstenberg Dulag Amtitz oraz św. Maksymiliana Marii Kolbego i bł. Piusa Bartosika, mieszcząca się przy kościele pw. Świętej Trójcy w Gubinie. Wykorzystanie nowoczesnych form prezentacji, takich jak audioprzewodniki czy materiały w technologii wirtualnej rzeczywistości, zwiększa atrakcyjność ekspozycji dla współczesnych odbiorców.

Jednocześnie ograniczona promocja tego miejsca poza strukturami parafialnymi wpływa negatywnie na jego rozpoznawalność wśród potencjalnych odwiedzających.

Turystyka miejska

Zarówno Gubin, jak i Krosno Odrzańskie dysponują zasobami dziedzictwa kulturowego, które mogą stanowić podstawę rozwoju turystyki miejskiej.

W Gubinie szczególne znaczenie posiada Wyspa Muzealna położona nad Nysą Łużycką, gdzie zachował się portal wejściowy dawnego Teatru Miejskiego. Ważnym elementem krajobrazu kulturowego miasta jest również neoklasycystyczna elektrownia wodna z początku XX wieku. Chociaż obiekt nie jest dostępny do zwiedzania, ekspozycja zabytkowych elementów wyposażenia technicznego zwiększa jego walory poznawcze. Istotną rolę odgrywają również ruiny kościoła pw. św. Wawrzyńca, renesansowy ratusz miejski, Izba Muzealna Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Gubińskiej oraz Baszta Bramy Ostrowskiej. Na uwagę zasługuje także działalność członków stowarzyszenia, którzy pełnią funkcję przewodników miejskich i popularyzatorów lokalnego dziedzictwa. W Krośnie Odrzańskim do najważniejszych atrakcji należy Park Tysiąclecia, z którego rozciąga się panorama dolnego miasta i doliny Odry. Znajdują się tam również obiekty związane z historią i kulturą miasta, w tym Ławeczka Klabunda oraz klasycystyczny pałac będący siedzibą władz miejskich. Ważnym elementem przestrzeni miejskiej pozostają kościoły pw. św. Andrzeja Apostoła oraz św. Jadwigi Śląskiej, którego wieża została udostępniona zwiedzającym. Szczególne znaczenie dla oferty turystycznej miasta posiada Zamek Piastowski, obecnie pełniący funkcję muzealną i kulturalną jako siedziba Centrum Artystyczno-Kulturalnego Muzeum Zamku Piastowskiego.

Enoturystyka

Omawiany mikroregion posiada również potencjał w zakresie rozwoju enoturystyki. Na jego obszarze funkcjonują m.in. winnice: Aris, Gostchorze Guillaume Dubois i Nadodrzańskie Wzgórze w Krośnie Odrzańskim, Margaret w Osiecznicy, Marcinowice w Marcinowicach. Obiekty te oferują możliwość zwiedzania winnic oraz degustacji produkowanych w nich win. W okresie wakacyjnym w Krośnie Odrzańskim odbywa się Festiwal Polskich Win Musujących „Muśnięci", stanowiący wydarzenie poświęcone promocji win musujących.

Uzupełnieniem oferty enoturystycznej jest również Winoteka w Parku Tysiąclecia w Krośnie Odrzańskim, umożliwiająca degustację win oraz obserwację panoramy miasta i terenów zalewowych Odry. Oferta enoturystyczna mikroregionu ma zróżnicowany charakter i łączy elementy kulinarne, kulturowe oraz związane z bezpośrednim doświadczaniem miejsca.

Bibliografia:

Adamska E. et al. (red)., 2022. Portrety powiatów i gmin województwa lubuskiego w 2022 r. Urząd Statystyczny w Zielonej Górze - Lubuski Ośrodek Badań Regionalnych, Zielona Góra

Mikos von Rohrscheidt A., 2025. Raport z analizy potencjału turystyczno-kulturowego Zielonej Góry i powiatu zielonogórskiego. Turystyka kulturowa. Vol. 1, nr 134

Mikos von Rohrscheidt A., 2016, Turystyka kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy. Wyd. KulTour.pl, Poznań

Fedak R., 2024. Rocznik Statystyczny Województwa Lubuskiego. Urząd Statystyczny w Zielonej Górze, Zielona Góra

Mądrzak O., 2025. Raport z analizy potencjału turystycznego miasta Gorzowa Wielkopolskiego i powiatu gorzowskiego. Turystyka kulturowa, t. 3, nr 136

Mądrzak O., 2026. Raport z analizy potencjału turystycznego powiatu strzelecko-drezdeneckiego. Turystyka kulturowa, 139/2

Netografia:

atrakcjelubuskie.pl
bobrowice.pl
bytnica.pl
bytnica.zielonagora.lasy.gov.pl
diecezjazg.pl
guben-gubin.eu
gubin.pl
lwkz.pl
maps.google.com
mapy.cz
maszewo.net.pl
musicamsacram.pl
palacbrzeznica.pl
poland.gg/pl

https://polish.wine/pl/lubuski-szlak-wina-i-miodu-winnice-na-szlaku/
polskiezabytki.pl
powiatkrosnienski.pl
spzg-gubin.pl
szlakwinaimiodu.pl
zamek.krosnoodrzanskie.pl
zpkwl.gorzow.pl

Report on the Analysis of the Tourism Potential of Krośnieński County

Abstract:
The analysis of tourism potential of Krośnieński County was conducted using the methodology developed by A. Mikos von Rohrscheidt, as presented in the monograph *Cultural Tourism. Phenomenon, Potential, Prospects* (A. Mikos von Rohrscheidt, 2016). This method takes into account potential destinations of cultural tourism within the county (microregion), the broader leisure offer, as well as other factors influencing cultural tourism, including tourist, gastronomic, accommodation, and transport infrastructure. The evaluation was carried out using a point-based valorization method according to carefully selected assessment criteria, corresponding to the popularity scale of particular categories of attractions and types of cultural tourism excursions.
Keywords: recreation, tourism, Krosno Odrzańskie, gubin, Krośnieński County, lubuskie vovoidship